

Vrienden van de Stadskern Zwolle

Nieuwsbrief nazomer 2023

Zwolle is sinds enige tijd verrijkt met een stadsbouwmeester. Een functie waar ook de vrienden zich sterk voor hebben gemaakt. Binnenkort gaat het bestuur kennismaken met Sjoerd Feenstra. We zijn erg benieuwd naar zijn rol en eventuele plannen met Zwolle.

Een bouwmeester is niet alleen belangrijk voor de stadskern maar ook voor nieuwe uitleg of inbreiding en vernieuwing van bestaande wijken. Belangrijk is dat er een duidelijke visie komt die een paar jaar meegaat. Ruimte voor moderne architectuur en stedenbouw van hoge kwaliteit waar nu eens niet de portemonnee (beleids)bepalend is.

Ook de stadskern kan de kritische blik van een stadsbouwmeester goed gebruiken. Er gaat veel goed maar ook net zoveel minder goed. Verderop in deze nieuwsbrief worden daar een paar voorbeelden van opgesomd.

Heel belangrijk is dat ontwikkelingen in samenhang beschouwd worden. Dat betekent dat de bouwmeester met heel veel partijen te maken krijgt. Het risico ligt dan op de loer dat Sjoerd Feenstra een soort veredelde procesmanager wordt. Dat is, in de ogen van de vrienden, niet de bedoeling. Hij moet een zekere mate van doorzettingsmacht hebben om partijen, als het niet goedschiks gaat, de goede richting op te duwen.

Zoals gezegd, we gaan binnenkort kennismaken. Wordt dus vervolgd.

Colofon

Redactie	Patrick Rijke
Teksten	Peter Bloembergen, Peter Goudswaard, Peter Kamphuis, Raymond Salet
Foto's	Peter Goudswaard
Druk	Editoo B.V.
E mail	info@vriendenvandestadskernzwolle.nl
Website	vriendenvandestadskernzwolle.nl
Telefoon	0882266621
Twitter	@StadskernZwolle
Adres	Postbus 1180, 8001BD Zwolle

Uitnodiging: Stamtafel voor vrienden van de stadskern op 10 oktober 2023

'Stamtafel' – dat is de voorlopige naam voor nieuwe bijeenkomsten waarin Vrienden en andere belangstellenden elk kwartaal informeel met elkaar praten over actuele onderwerpen in en rond de binnenstad.

Op dinsdagavond 10 oktober 2023 staat de eerste Stamtafel aan boord van MS Oosterschelde (het schip ligt aan de Pannekoekendijk). We beginnen om 19.30 uur en ronden uiterlijk 21.30 uur af met het inhoudelijke programma. U bent van harte welkom!

Een groepje actieve leden heeft naar aanleiding van de ledenenquête aan het begin van dit jaar op zich genomen om samen met het bestuur verschillende activiteiten te ontplooiën. Dit is de eerste activiteit die gestalte krijgt. Drie keer per jaar, in herfst, winter en voorjaar organiseren we een informele bijeenkomst met een paar vaste onderdelen:

1. Het bestuur praat u bij over actuele ontwikkelingen.
2. Ook 'meedenkgroepjes' die worden gevormd voor verschillende actuele projecten, krijgen de gelegenheid hun zegje te doen. Denk aan Noorderkwartier, Spoorzone, Nieuwe Veemarkt: zo krijgt u actuele informatie (zie ook pag. 10 e.v. van deze Nieuwsbrief en de website) én de kans om inbreng te leveren.
3. We bespreken steeds één thema wat uitgebreider. De eerste keer wisselen we graag met u van gedachten over **water en groen in de binnenstadstad**. Bestuurslid Peter Goudsward zal een korte inleiding verzorgen.

Kent u iemand die ook belangstelling heeft? Ook introducés zijn welkom aan de stamtafel!

Andere activiteiten die op stapel staan:

- het ontwerpen van een rondleiding, puzzel- en/of vaartocht voor nieuwe inwoners van Zwolle en hun kinderen
- enkele 'beroemde Vrienden' laten herdenken door nieuwe straten – of bijvoorbeeld paden in het Noorderkwartier – naar hen te vernoemen
- we hebben relevante opleidingen van hogeschool Windesheim aangeboden gastlessen te verzorgen.

Het bestuur is Jan Alferink, Paulus ten Doeschate, Wim Reuvekamp, Aart Slobbe, Johan Vlaskamp, Dirk Jan de Vries, Ineke Westerink, Toos en Pim Wits zeer erkentelijk voor hun inzet en creativiteit.

Wilt u ook met ons meedenken en -werken aan activiteiten voor en door Vrienden, neemt u dan contact op met het bestuur: info@vriendenvandestadskern zwolle.nl

Van het bestuur

Even voorstellen...

Mijn naam is Peter Kamphuis en ben sinds een jaar actief in het bestuur van de Vrienden. Ik ben nu vier jaar lid van de vereniging en heb eigenlijk nooit goed beseft wat er allemaal 'achter de schermen' gebeurde. Regelmatig wordt door de gemeente onze visie gevraagd over zaken die binnen de stad spelen. Denk aan het plaatsen van zonnepanelen in de binnenstad, het terrassenbeleid of de herinrichting van het Grote Kerkplein. In korte tijd heb ik mogen kennismaken met bestuurders van onze gemeente, met een aantal projectleiders die zich bezig houden met de nieuwe ontwikkelingen in de stad. Daarnaast ben ik betrokken bij andere gremia die betekenisvol zijn voor de stad, zoals het Oversticht, het Historisch Centrum Overijssel, de Bewoners Binnenstad Zwolle en het Erfgoedplatform. Ik merk dat wij als Vrienden serieus worden genomen en dat onze mening wordt gehoord en op prijs wordt gesteld. Dat maakt het leuk en interessant om bestuurswerk te verrichten.

Binnen het Bestuur is volop de ruimte om met nieuwe ideeën en initiatieven te komen. Zo hebben we in gezamenlijkheid een aantal stappen gezet om de leden meer bij de vereniging te betrekken. Dat heeft tot een aantal leuke resultaten geleid, zoals:

- het voorstel om oud-leden te vereren met een straatnaam
- de Pluimwandeling
- de opzet van een wandeling voor nieuwe Zwollenaren
- het initiatief tot het eens per kwartaal organiseren van een 'Stamtafel Stadskern' waar we de laatste ontwikkelingen in de stad met onze leden willen bespreken.

Mijn belangstelling voor de kwaliteit van de bebouwde omgeving is in het verleden gevormd door mijn vakkenpakket van mijn studie sociologie in Amsterdam: planologie en sociologie van het Bouwen en Wonen. Tijdens en na mijn werkzame leven als organisatieadviseur heb ik talloze cursussen gevolgd op het gebied van architectuur. Komend uit een familie met architecten en een vader die een groothandel in bouwmaterialen bestierde, is mijn interesse in alles wat met bouw te maken heeft, niet vreemd. Ik voel mij bij de Vrienden dan ook zeer op mijn plaats.

Missende mailadressen

Bij de laatste contributie inning in juni jl. bleek dat we van ca 35% van de leden geen mailadres hebben. Als de vereniging wel zou beschikken over uw mailadres dan kunnen we gemakkelijker met u communiceren in de toekomst en het scheelt de vereniging kosten aan porto en verwerkingskosten van de contributie-inning.

Op dit moment is een groep actieve Vrienden samen met bestuursleden doende om meer activiteiten te organiseren voor de leden, zoals ook op de Algemene Ledenvergadering in april is besproken. Een mailadres is dan zeer welkom voor ons, maar ook voor u!

Mocht u in bezit zijn van een mailadres dan verzoek wij u dat door te geven aan info@vriendenvandestadskernzwolle.nl (telefonisch mag ook: 088-2266621).

Als u recent de uitnodiging voor de Stamtafel van 10 oktober heeft ontvangen, dan is uw mailadres al bekend bij de vereniging.

Terrassen in de binnenstad: akte 3

De gemeenteraad heeft de nieuwe terrassennota goedgekeurd. Ook heeft zij ingestemd met het dringende verzoek van zowel de Vrienden van de Stadskern als de bewoners van de binnenstad Zwolle om het toegestane terrasoppervlak te gaan handhaven. Gedoeld wordt op de voor de Corona tijd verleende vergunningen.

In dit verband zetten we nog een keer op een rijtje wat onze insteek is in dit dossier:

- heldere routes door pleinen en straten, niet afgeschermd door terrasparasols
- per plein en straat een afstemming van meubilair en toebehoren (beeldkwaliteit)
- aandacht voor plekken om meubels op te bergen bij ander gebruik van de ruimte
- transparantie van onderdelen zodat het zicht op de gevels en pleinvloeren niet ondersneeuwt
- geen reclame op de parasols
- bestaande kunstwerken zoals op Gasthuisplein en Nieuwe Markt blijven zichtbaar en worden niet omringd door tafeltjes.

Ter inspiratie plaatsen we hier foto's van een terras in Zutphen (l) en in Hamelen (r).

Wat hier opvalt, of juist niet opvalt, is het ontbreken van veel extra's op het terras zoals afschermende blokken en zware parasols. Ook zijn de meubels minimalistisch en onopvallend, en ontbreekt reclame op de parasols.

Prettige plinten

Een mooie verzorgde plint van de bouwblokken in de binnenstad is het visitekaartje van de stad. Geen wonder dat we hier af en toe een nieuwsbrief item aan wijden. Om met een tegenvaller te beginnen is de Xenoswinkel die naar de vernieuwde Weeshuispassage is verhuisd geopend met een dichtgeplakte etalage gevel naar de Broerekerk gericht. De entree zit, onhandig ook nog, in de binnenhoek van de passage. Dit is niet zoals we ons een prettige plint voorstellen. Het is wel de erfenis van de passage dat voor en achterkant elkaar in de weg zitten, maar met creativiteit is een aantrekkelijker aanzicht naar het Broerenkerkplein gericht te realiseren.

Een betere ontwikkeling speelt zich af op de hoek Potgietersingel-Luttekestraat, waar het onlangs geopende Hostel met buitenterras een vriendelijke entree van de binnenstad vormt. Jammer is dat de zijde van de Luttekestraat wat onderbedeeld is qua uitstraling, die hier helaas minimaal is. Een geveltuin zou hier een overgang kunnen vormen naar de terrassen verderop in de Luttekestraat.

Voor de Nieuwstraat is de ontwikkelingen bepaald gunstig te noemen omdat hier de typische achterkantensfeer al zichtbaar aan het verdwijnen is. Door het woningblok rechts en het woonhuisblok links van de Vliegerhuis ontstaat een vriendelijker beeld (grote foto). Maar ook verder in de straat ter hoogte van C&A is er een positief verschil vanwege twee nieuwe panden met het gezicht naar straat (foto links onder).

Verkeer in de binnenstad: shared space

Shared space is een verkeerskundige term die al zo'n 30 jaar rondzingt in de sfeer van herinrichting van (binnen)steden en dorpen. Onder andere in Friesland en Groningen zijn er de nodige projecten gerealiseerd en de ervaringen zijn ruimschoots bekend. Hoewel lang niet elke situatie zich leent voor zo'n principe is het alleen al door de jarenlang doorgaande aandacht en toepassing vast geen hype die snel verdwijnt.

De basis van *shared space* gebieden is dat ervoor gekozen wordt de standaard verkeersregels te vervangen door een ander systeem bij het afwikkelen van de voorrang. De bedoeling is het verlagen van de snelheid van de auto en fiets. Dit omdat meer aandacht gevraagd wordt voor de wisselwerking met de medeweggebruikers, vooral met voetgangers. Er ontstaat daardoor bij kruising/passeren een ander patroon van kijken en taxeren onderling, daarvan wordt men zich vanzelf bewust. Bijzondere situaties zijn altijd mogelijk en daarop moet worden geanticipeerd.

Het systeem kan niet overal zomaar toegepast worden. *Shared space* kan niet zonder een context van bij elkaar passende ingrepen en omgevingen. De soms achterliggende wens bij gemeentes is om door zo'n inrichting minder verkeer aan te trekken. Dit is onjuist en leidt tot teleurstelling. Bij veel doorgaand verkeer is *shared space* als systeem vanwege de nadruk op grote aantallen dan ook minder geschikt.

Bepaalde reeds ingeslepen vormen van informeel door elkaar lopende verkeerssoorten zijn er al wel in het stadshart van Zwolle aanwezig zonder dat die als *shared space* benoemd zijn. Gedacht kan worden aan het regime van menging van fietsen en voetgangers in Diezerstraat en op de Melkmarkt (in de ochtenduren als het niet te druk is).

Op de Rodetorenbrug mengen voetgangers zich met fietsers. Als het niet te druk is kan dat ook zeker wel, hoewel er altijd lieden zijn die met een brommer dwars door het voetgangersgebied sjezen. Gelukkig zijn dit – vervelende – incidenten die helaas altijd en overal plaats kunnen vinden. Dat geldt voor elk verkeerssysteem.

Een ander voorbeeld is de oversteek van Rodetorenbrug naar Melkmarkt die de Jufferenwal kruist zonder zebraapad en waar bussen en taxi's alsmede fietsverkeer rekening moet houden met de overstekende voetgangers en fietsers. Dit is voor de Zwollenaren een bekend punt en doordat men hier ervaring mee heeft gekregen en op de hoede is, houden fietsers,

voetgangers en chauffeurs hun ogen extra goed open. Voor zover bekend is deze situatie niet onveilig gebleken.

Het is volgens ons zeker mogelijk dat het aantal informele kruisingen zonder zebra uitgebreid wordt en dat fietsers en voetgangers meer gemengd worden in het straatbeeld. Voor de stadskern heeft dit het voordeel dat de regels minder dwangmatig zijn, en straten en pleinen zonder overdaad aan verkeersborden rustiger en mooier kunnen worden ingericht. Stoep en rijweg kunnen in elkaar overgaan zoals in nieuw ingerichte straten al voorkomt. Uitbreiding van terrassen zou dit streven overigens te niet doen.

Dat vraagt overigens dus wel een aangepast gedrag van de mensen. Dit kan een andere betere sfeer tot gevolg hebben omdat mensen meer op elkaar gaan letten. Als een en ander een onderdeel zal zijn van een systeem van snelheidsverlaging en ingrepen die een gevoel van logica bieden voor een ieder, lijkt het dat een stapsgewijze invoering van shared space niet tegengehouden hoeft te worden.

Het grotere verhaal van Zwolle in de toekomst is dat al het gemotoriseerde verkeer in het stadshart verder wordt teruggebracht en dat alles wordt gedaan om een sfeer van verblijven te creëren in plaats van de standaardweginrichting met verkeersborden na te streven. Logisch dat dit verkeersconcept de aandacht trekt en men discussieavonden organiseert bij onder meer het Zwols Architectuur Platform ZAP.

Een punt van aandacht moet nog wel zijn dat visueel gehandicapten een speciale behandeling krijgen. Hiervoor zullen voor die doelgroep gepaste ingrepen nodig zijn. Deze mensen mogen ook niet door te grote terrassen in gevaarlijke situaties komen.

Ontwikkelingen in de stad

Herinrichting Grote Kerkplein

De gemeente heeft de Vrienden deze zomer uitgenodigd mee te denken over de herinrichting van het Grote Kerkplein. We hebben negen ideeën geopperd:

1. Bewaar de ruimtelijkheid van het plein.
2. Zorg voor vergroening (het plein was vroeger een kerkhof).
3. Denk aan een waterpartij (bijvoorbeeld met 'bedriegertjes' zoals op de foto uit Hamelen).
4. Beperk de terrassen tot aan de rij platanen (en handhaaf daarop).
5. Verplaats het fietsparkeren naar drie locaties: de oostzijde tegen de kerk, tegen het stadhuis waar al een stalling is en de Lombardstraat, waar nu auto's geparkeerd staan.
6. Richt het plein kindvriendelijker in.
7. Breng meer rust in de bestrating van het plein.
8. Maak door middel van een maquette de geschiedenis van het plein zichtbaar.
9. Repareer de kapotgereden stenen platen met de herinnering aan de toren.

Noorderkwartier

Op 4 juli was er een inloopbijeenkomst over de gebiedsvisie van het Noorderkwartier. Dat is het gebied van de parkeergarage Noordereiland en de strook aan de overkant van de gracht, van Hedon tot en met het winkelcentrum Diezerpoort. Het wordt een nieuwe wijk met 700 woningen en voorzieningen voor onderwijs, cultuur en horeca. Het Noorderkwartier wordt gezien als een uitbreiding van het stadscentrum.

In het hart van de wijk komt het nieuwe Singelpark. Een deel van de bestaande gebouwen blijft staan, maar er komt ook veel nieuwbouw. Met de Spiegel en (te verplaatsen) Hedon ontstaat een cultuurhart voor podiumkunsten. Binnenkort volgt politieke besluitvorming.

Engelenpad

Tijdens het spoorzonecafé van 12 juli jl. riep wethouder Gerdien Rots belangstellenden op om mee te denken over een aantrekkelijke route van de Grote Markt via de nieuwe voetgangersbrug over het spoor naar de IJsselzone - en vice versa. Het idee is om voorlopig eerst tot aan de campus van Hogeschool Windesheim een verbinding van het oude naar een nieuw 'stadshart' te markeren. Het idee erachter is om de ontwikkeling van het 'Hanzekwartier' te stimuleren door een aantrekkelijke route voor langzaam verkeer te ontwerpen.

Wat vindt u van het idee? Heeft u ideeën hoe het zou kunnen worden? Via de pagina Zwolle.nl/Spoorzone vindt u alle informatie van de gemeente. Wilt u met een groepje Vrienden samen plannen maken? Stuur dan een berichtje naar het bestuur via info@vriendenvandestadskernzwolle.nl

Achter de Broeren

De gemeenteraad heeft voor de vakantie ingestemd met het inrichtingsplan voor het Broerenkwartier. De Vrienden van de Stadskern hebben regelmatig overleg gevoerd over de richting die gevolgd zou worden en kan eveneens instemmen met de visie. Hier volgt een korte uiteenzetting van de hoofdkeuzes.

De stedenbouwkundige structuur in Zwolle kenmerkt zich door afwisselend - kleine - pleinen en straten met smalle doorgangen. Dit geeft het aantrekkelijke verrassende en kleinschalige beeld van de historische Hanzestad waar we zo van kunnen genieten. In studies en vergelijken van binnensteden wordt de intimiteit van Zwolle vaak erg gewaardeerd. Hoewel de binnenstad klein is lijkt zij groter door de grote verscheidenheid aan soorten ruimtes. Je kunt nergens zo ver kijken dat je het geheel overziet. Je kunt wel via een poort of bocht in de straat goed de richting zien waar je naar toe gaat. Naast bebouwing in alle soorten en maten word je geconfronteerd met gazons, bomen en struiken en het water in de gracht.

Naast het verrassingseffect en het gevoel op een prettige en unieke plek te zijn heeft deze structuur in ons winderige klimaat het voordeel dat er niet snel tochtgaten ontstaan. De Vrienden hebben ervoor gepleit in het Broerenkwartier vast te houden aan kleine ruimtes. Gedoeld wordt op smalle doorgangen tussen Broerenkerkplein, Achter de Broeren en Meerminneplein.

Gelukkig blijkt dat in de nu door de raad goedgekeurde visie dit principe gehanteerd te worden. Het Broerenkerkplein wordt meer verbonden met de gracht en via smalle doorgangen met Achter de Broeren en Meerminneplein. De Spiegelstraat wordt doorgetrokken tot de gracht en krijgt hierdoor meer allure. In het verlengde van de huidige straat komen nog wel enkele lage bouwblokjes als begeleiding van de Spiegelstraat die echter niet op de plek van de bestaande bomen komen te staan. Op de plek van het oude Xenosblok komt een laag paviljoenachtig gebouw dat de pleinen van elkaar loskoppelt en ruimtelijk afschermt. Dit laatste vergt een hoogwaardige architectuur om het effect van doorgangen te bereiken. Deze opzet past dus goed bij onze opvattingen over de binnenstad en het Broerenkwartier.

Om het winkelcentrum niet verder op te rekken zou voor de vernieuwde blokjes ook aan woningen gedacht kunnen worden, zodat in de luwte van kerk en groen een hofje ontstaat zoals in zo veel oude binnensteden.

Deze tekening van Achter de Broeren, in een eerdere fase gemaakt door Peter Goudswaard, geeft aan zoals wij al eens gekeken hebben naar het toekomstige ruimtelijke karakter. Dit met een waterobject als een herinnering aan de loop van de kleine A. Het achterste blok op de plek van de oude Xenoswinkel is in de tekening bedoeld als een ruimtelijk element qua hoogte en breedte, niet als gevelarchitectuur.

Vereniging Vrienden van de Stadskern Zwolle

Bestuur

Raymond Salet	voorzitter
Peter Kamphuis	vicevoorzitter
Peter Bloembergen	penningmeester
Peter Goudswaard	
Patrick Rijke	
Vanessa Knaapen	
Jeroen Thon	adspirant-lid
Johan Vlaskamp	adspirant-lid
Frank Witbraad	adviseur

Ereleden

M.K.J. Weykamp
R. van den Berg

(Retour)adres

Postbus 1180
8001 BD Zwolle